

”Varför anses bildkonstnärer ha ett så frustrerat förhållande till omvärlden?”

När det gäller synen på arbetet med ”offentlig konst” eller ”konstnärlig utsmyckning” är det två ständigt återkommande förvillelser. Den ena är en sammanblandning av konstens funktion och funktionen i den miljö som ska bearbetas. Den andra är att man ser ett konstnärligt förslag till bearbetning av en viss miljö som en ”point of no return”.

Skapande verksamhet innebär utan tvekan ett icke helt okomplicerat förhållande till omvärlden; man vill ju visa något nytt, något annat, något som är ”sannare” än den verklighet vi känner. Men jag har ofta undrat över varför bildkonstnärer anses ha ett så komplicerat, för att inte säga frustrerat, förhållande till omvärlden, att varje normalt samarbete verkar värt att notera. Ett sådant samarbete ifrågasätts såsom varande incitament till ”konstnärlig ofrihet”. Ord som kompromiss, anpassning, ge efter, vika sig för funktionen, används. Andra yrkesutövare förväntas förhålla sig öppna och flexibla till det funktionssammanhang i vilket de arbetar. Det ses till och med som ett tecken på kreativitet. Men när det gäller bildkonstnärer i en beställningssituation blir en sådan flexibilitet snarast suspekt.

Kanske förvirringen kring den konstnärliga arbetsprocessen kan letas fram ur det faktum att konstens, i vid bemärkelse, djupaste sociala funktion, är att inte vara funktionell. Dess uppgift är att frammana andra förhållanden och sammanhang än de som anses logiska och gångbara, med andra ord bevisa en potentiell frihet. Men, och det är viktigt, för att uppenbara denna konstens icke-funktionalitet krävs en konstnärligt funktionell metod. Att skriva i vatten kan kanske ”bevisa en potentiell frihet” men det är inte en konstnärligt funktionell metod om man vill att andra ska kunna läsa texten.

Att arbeta med en konstnärlig utsmyckning är att medverka i en process och i en process förändras allt kontinuerligt. Att bejaka den förändringen, att se den nya verkligheten, är att ge nya potentiella gestaltningsmöjligheter för den konstnärliga visionen. Att med konkret materia och en konstnärligt funktionell metod (abstrakt materia!) infiltrera konstens icke-funktionalitet i de funktionssammanhang som den eller den offentliga miljön utgör, det är uppgiften. Det som blir synligt är tankar utformade av ”jord” och betydelser som föds ur formen.

U.S.